

Oponentský posudek bakalářské práce **Klárky Novákové**

Vojenský újezd Ralsko v letech 1950 – 1968

Bakalářská práce K. Novákové mapuje historický vývoj vojenského prostoru, který vznikl po druhé světové válce na severu Čech mezi Českou Lípou a Mnichovým Hradištěm, a to v časovém rozmezí prvních desetiletí druhé poloviny 2. století. Jedním z impulsů k výběru tohoto regionu bylo autorčino osobní poznání tohoto prostoru a zájem zachytit proměny této oblasti. Původně autorka chtěla sledovat dění v dané oblasti již od roku 1945 na základě archivních dokumentů VÚA, ale jejich nedostupnost v důsledku povodní v roce 2002 jí to neumožnila.

I přes tyto objektivní překážky využila K. Nováková, jak dostupné archivní prameny, tak historiografickou literaturu. Ucelit, doplnit a zpřesnit obraz přestaveb a života Vojenského újezdu jí napomohly jednak rozhovory s pamětníky a jednak spolupráce s vojenskými historiky z VHA v Praze. Poměrně pilně také pracuje s internetem, ovšem jen potud, pokud nemůže směřodatné údaje sehnat jinde. V úvodu píše, že pro práci s pamětníky využila i metodu „oral history“ (s. 12), ale v závěrečném přehledu pramenů a literatury napsala „neřízené rozhovory“ (s. 53), nejde tedy o normální „práci s pamětníky“?

Z hlediska metodologického pozitivně oceňuji vymezení pojmů a vysvětlení rozdílů mezi Vojenským újezdem a Vojenský výcvikovým prostorem. K. Nováková dodržuje také časovou posloupnost a to od roku 1949 až po rok 1999, přestože citovaný zákon č. 222 ze dne 14. září 1999 překračuje chronologický interval z názvu práce.

Také samotné rozčlenění práce považuji za vhodné. V krátkém vhledu do historie oblasti se vrací až do 15. století, aby naznačila její vývoj a zdůraznila, že oblast v okolí Mimone byla převážně německá a zůstala jí i během válečných let. Možná, že mohla věnovat více pozornosti právě „odsunu“ německého obyvatelstva, protože však vše proběhlo bez zjevných incidentů, tak pouze konstatovala základní fakta. Bedlivěji sleduje vysídlení prostoru v poválečném období od českého obyvatelstva (Hradčany a další obce) a připojila dokonce tabulku, která zaznamenává zánik obcí v této oblasti (s. 25-26).

Přehledně je také zpracována správa Vojenského újezdu Ralsko a autorka si všímá i hospodaření a zemědělství, jaká existovala v jeho rámci tábořiště a jak to bylo s těžbou uranu v této oblasti. Poznává, že po objevení ložisek povolilo velení ČSLA jen průzkum ale nikoli těžbu. Příchod Sovětské armády v roce 1968 znamenal průlom a v okolí Hamru na Je-

zeře se těžilo „na plné obrátky“ až do roku 1993 a to metodami, které nezměrně devastovaly tamní přírodu a krajinu vůbec.

V poslední kapitole K. Nováková zaznamenává, jaká vojska v dané oblasti působila, od kdy do kdy, uvádí např. čísla útvarů a jejich velitele apod. V kapitole věnované výcviku izraelských jednotek píše o autohavárii genmjr. A. Sochora v Ralsku, na jejíž následky v polovině srpna 1950 zemřel a dodává, že dodnes není jasné, „zda se nejednalo o vraždu“. Autorce bych doporučil, protože pracovala a pracuje s internetem, aby si přečetla tento odkaz: <http://nezapomente.ihned.cz/c1-38556460-vrazda-hrdiny-jen-nehoda>.

A ještě jeden dovětek nebo námět. Přímou by se nabízelo srovnat Ralsko s dalšími oblastmi, kde existovaly nebo ještě existují vojenské výcvikové prostory, protože takováto komparace by mohla přinést nové zajímavé poznatky.

Závěr: Bakalářská práce Kláry Novákové splňuje požadavky kladené na tento druh závěrečných prací a doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby a měla by být klasifikována jako výborná.

V Praze dne 2. června 2011

PhDr. Jan Gebhart, DSc.